

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

88. An potestas statuendi impedimenta matrimonij spectet privativè ad
Summum Pontificem? & sicut jus integrum est Summo Pontifici in universa
Ecclesia impedimenta matrimonium dirimentia statuere, an ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

allegatum, Propter quæ nescio an sit credibile, quod refero additionator ad consil. Navari in fine dicit. consil. 2. tit. qui filij sint legitimi, in 2. edit. scilicet Gregorium XIII. mense Novemb. 1584. negasse petentiam hanc dispensationem in radice, ac ad idisse se non posse: si enim Pontifex ita respondit, credendum id fecisse, quia in casu sibi proposito deesse iusta causa.

7. Et idem hanc sententiam tenuit nouissimè Frago- sus de Republica regim. p. 1. lib. 3. disp. 6. n. 27. vbi quæres, an Papa possit legitimare, quoad secularia & temporalia filios genitos ex matrimonio irrito, respondere posse. Quia, ait ille, potest suam legem Ecclesiasticam reuocare, quoad effectus iure humano ex ea sequuntur, atque etiam iniquos tollere, perinde ac si nunquam ea lex sancita esset, vt constat ex Clement. vnica. de immunitate Ecclesiastic. ibi, quid- quid ex eis factum est, vel ob eas, penitus, reuocamus, & eas habere volumus pro infectis. Nec circa hoc potest esse dubium, cum in iis quæ sunt de iure posituæ, amplius illius potestas. Idem, quia dispen- sando in radice matrimonij, reuocandoque impedi- mentum, retrahitur ad principium matrimonij dispensatio illa, remanentque filij suscepti ex eo ma- trimonio, postquam ac si nati sint ex eo ab initio vali- do, vt cum multis ibi ostenditur, præter quos id etiam tenent Ludouicus Lopez. 2. part. instruit. vbi de matrimo. cap. vltim. col. 2. concl. 3. Borges de irre- gular. 2. part. tit. de interpretatione, extensione, & restric- tione dispensationis, n. 19. Contrarius in epitome 2. part. c. 8. §. n. 13. Anastasius Germon. de sacror. im- munitatibus lib. 3. c. 11. n. 105. Royas epitome succes- sionum c. 2. n. 113. & alij dicentes, posse Summum Pontificem in radice, & per quamdam consequen- tiam legitimare, & habitare ad temporalia, dispen- sando in ipsa matrimonij irriti radice, delendo, re- uocandoque omnia damna ex eo matrimonio incur- sa, restituendoque prolem natalibus, quæ haberet, si ex matrimonio valido nasceretur.

8. Nec obstat si dicas posse Papam dispensare in iis, quæ sunt iuris Ecclesiastici, accedente nouo con- sensu, vt matrimonium subsistat, non tamen posse contrahere damnis ex iure civili secutis, quia fatemur, non posse in illis dispensare directe, sed indirectè, reuocando legem suam Ecclesiasticam, ex qua om- nia pendebant, quæque prius matrimonium irritaba- bat. Quod ad id verum est, vt possit Pontifex ad hunc effectum etiam mortuis partibus dispensare in radice matrimonij, quod dispensatio hæc non in- nitatur in ablatione prioris impedimenti dirimētis, vt valide de nouo contrahatur matrimonium, quod fieri non potest, sed tantum inuitur reuocationi Pontificia legis; qua posita extinguatur effectus ex matrimonio irrito provenientes, ita Navarrus lib. 4. consil. in 1. edit. tit. de sponsalibus, consil. 3. a n. 10. & perult. in 2. edit. tit. qui filij sint legitimi, consil. 2. a n. 10. Sylvester verb. Papa, ad finem. Ancharanus consil. 409 col. 2. Ant. de Reuel. de legit. lib. 2. in prin- cipio, n. 2. quos sequitur Molina de prim. post alios ibi relatos lib. 3. c. 2. n. 2. vbi. si verò impedimentum ex solo iure canonico procedebat dicens posse filium in primogenio, atque in cæteris bonis temporalibus remouente Summo Pontifice ab eo matrimo- nio, in quo consensus interuenit, impeditum, va- lidumque matrimonium declarante.

9. Vnde nostram sententiã contra Molinam mor- dicus tuetur Ioannes del Castillo tom. 5. controu. c. 105. & n. 28. & nouissimè etiam insurgens contra Molinam Petrus Gonzales de lege politica l. 2. c. 1. n. 24. & seq. quæ quidè opinio procedit etiam si tol- leret, vt dictum est ius ab alio quaesitum, siue cederet in præiudicium eorum, qui in hereditate iam

successissent. Quod probatur: tum quia Pontifex, dum tollit legem suam Ecclesiasticam, cuius abro- gationem retrahit ad tempus præteritum, vitur in futuro, consequenter nemini facit iniuriam; tum quia posita illa legis abrogatione, filius legiti- matus efficitur habilis ad illam hereditatem ad- eundam, quam vocati illa conditione tacita adie- runt, nisi alij habentes potius, & firmius ius exi- stant. Sic Declanus cons. 5. num. 67. & seqq. lib. 1. Puteus de cis. 483. num. 2. lib. 2. Ancharanus, Pere- grinus, & alij, quos allegans sequitur Sanchez dicit. lib. 8. de matrimo. disp. 7. num. 6. Basilius Pontius cum alijs per eum relatis, dicit. lib. 11. de matrimo. cap. 5. §. 1. num. 10. quibus accessit Barboza ad cap. per venerabilem, num. 6 qui filij sint legitimi, in suis collectaneis.

10. Ex quibus inferitur ad illam quaestionem, an vo- catus ad feudum, maioratum, fideicommissum, & idco exclusus, quia vel profusus in approbata eligi- tione, vel factis iniurijs, si à Papa dispensetur, vt nubit, an iste sic dispensatus succedat in maioratu, feudo, & fideicommissum, non obstante, quod substitutus in pacifica maneat possessione; dicendum enim est, hunc succedere: siquidem ablato per Pa- pam impedimento, iam ille factus est habilis ad ma- ioratum, vel fideicommissum, ac si nunquam aliud impedimentum habuisset, non secus ac si primo, e- cessione, deinde diuina virtute ad vitam reuocatus fuisset: ita non obstante iure alterius quaesito, ille sic dispensatus ad maioratum, feudum, vel fidei- commissum, purificatis omnibus eius conditioni- bus, restituitur.

11. Notandum est etiam hic obiter, constare Cle- mentem IV. Alphonsi III. Portugallia Regis, ex Beatrice legitime susceptos, viuente adhuc Methil- da, Bononia Comitissa, legitima eius vxore, eadem postea mortua, legitime, regnoque successisse, vt post alios testatur Augustinus Barboza de officio Episcopi, part. 1. tit. 3. c. 2. n. 101. item, ex hoc textu in dicit. cap. per venerabilem, §. Rationibus igitur, manife- stum est filios Philippi Augusti, Francorum Regis, ab Innocentio III. ad effectum succedendi in pater- no regno legitimos effectos. Quod si postea illi re- gno non successerunt, sed Ludouicus VIII. ortu ex Isabella prima eiusdem Philippi legitima vxore, quemadmodum scriptum reliquit Cuiacius in dicit. cap. per venerabilem, & latius Paulus Emilius in vi- ta Philippi Augusti, certe id parum ad rem nostram referre videtur, cum nostra disceptatio sit tantum modo de potestate Papæ legitimandi non subditos, etiam quoad iura succedendi; & cum Pontifices in his relictis casibus, hac potestate in facto si fuerint, non videtur de illa amplius ambigendum.

12. Et hæc omnia latius præter meum institutum adnotare volui, quia displicet mihi aliquos Theo- logos recentiores nolle hæc opinionem in fauorem Pontificia jurisdictionis adharere, quam commu- niter amplexi sunt Doctores, & ipsamet Tribuna- lia Principum secularium.

RESOL. LXXXVIII.

An potestas statuendi impedimenta matrimonij, spectet priuatius ad summum Pontificem.
Et sicut ius integrum est summo Pontifici in vniuer- sa Ecclesia impedimenta matrimonij dirimentia statuere, an ita Episcopus in suis diocesis. Et part. 8. tr. 1. Res. 79.

§. 1. P. Osse ex vi sui muneri, si solum ius diuinum, & naturale inspicitur, sicut integrum est Summo

Summo Pontifici in vniuersa Ecclesia impedimenta matrimonii diuinita statuere, ita Episcopus in suis diocesis, affirmant Sanchez lib. 7. disp. 1. n. 9. ex Conarua 4. Decretalium 2. part. cap. 6. §. 100. non 16. Basilii Pontius lib. 11. num. 12. Galpar Hurtado disp. 12. diff. 2. m. m. 5. & alij. Primo, Episcopus ex vi sui officij est plene, & perfecte Pastor, & Princeps in sua Diocesi, quamuis subordinatus Pontifici, ergo habet plenam potestatem condendi in sua diocesi quacumque leges, & statuendi quicquid saluti spirituali suorum subditorum expedit; ergo & statuendi impedimenta matrimonij. Secundo, olim ab Episcopis constituta fuere multa impedimenta tantum in suis Diocesis, & a Concilijs Provin. Galibus, & nationalibus, quae postea ab vniuersali Ecclesia vel praecipua sunt, vel approbata, vel partim recepta, seu approbata, & partim explosa.

Secundum contrariam sententiam tenet Pater Perez de matrimon. diff. 2. §. 1. sect. 4. num. 4. & seq. ubi sic ait.

1. Suppono Primo, quod videtur mihi verius, Episcopum iure diuino non habere acta determinatam potestatem iurisdictionis, sed eam iure Ecclesiastico à Papa accipere, nec habere maiorem, quam hic concedat. Ratio est, quia tametsi potestas ordinis Episcopalis, & dignitas eam consequens sit iuris diuini, atamen nullus Episcopus ex vi suae ordinationis praecise habet vllam iurisdictionem, sed eam habet iure humano à Papa. Patet, quia nihil Episcopus competit, praecise ex iure diuino, nisi quod habet ex vi ordinationis; at Episcopus ex sua ordinatione praecise non habet vllam iurisdictionem, aut aliquos subditos, vt constat in Episcopis merè titularibus, qui nullos subditos habent, atque adeo nec vllam iurisdictionem, quae sine subditis esse non potest. Quod igitur habeant tantam, vel tantam Diocesim, aut tam paruum, aut tam magnam iurisdictionem, pendet à iure humano, atque adeo Episcopi habent totam suam iurisdictionem à Summo Pontifice.

2. Suppono Secundo, Episcopos, vt hanc, vel illam iurisdictionis potestatem nullo modo habeant, non esse opus Papam eam ipsis negare, sed sufficere, quod eis non concedat. Ratio est, quia potestas iurisdictionis non est ex natura rei in Episcopis, vt dictum est, sed eam habent totam à Papa; ergo vt illam habeant, non satis est, vt non prohibeatur, sed necesse est, vt concedatur; ergo nec mutare, nec displicare in legibus Papae possunt, nisi ab ipso concedatur. Ad id adeo esse verum, vt etiam si admittetur, quod probabile est, vt multis Doctoribus probatur, Episcopus iure diuino quoque habere suam iurisdictionis potestatem, idem dicendum esset, quia ea, quae à Deo sunt, ordinata sunt; cum ergo potestas Summi Pontificis ipso iure diuino superior sit, & suprema, etiam si alij Pastores, & Episcopi eodem diuino iure sub illo instituti essent cum potestate iurisdictionis, haberent ex supremo Pastore proportionatam illam potestatem; quae talis non esset si facultatem ex se haberent, ad dispensandum in legibus superioris, absque illius concessione; hoc enim monstruosum esset.

4. His praemis dico, potestatem impedimenta matrimonij inducendi nullo modo competere Episcopis etiam seclusa omni Pontificis prohibitione. Moueor duplici ratione. Prima est, quia talis potestas nec iure diuino illis competit, vt constat ex suppositione prima; ne iure Ecclesiastico quia nullum tale extat; ergo illam non habent. Patet consequentia quia ista est maior potestas, quam sit potestas dispensandi, & maioris auctoritatis, & dignitatis; ergo pendet ex concessione Papae iuxta supra dicta. Secunda ratio traditur à nostro Coninckio, quae mihi videtur satis efficax, nam per talia

impedimenta matrimonium proprie, & per se irritatur, quatenus est contractus merè civilis, & tantum consequenter, quatenus est Sacramentum; ergo dum Ecclesia sibi hanc potestatem assumit, vt iure potestatem illa indiget, quae habet circa res temporales, vt de iis disponat, quatenus hoc expedit bono spirituali fidelium, quae immediate concessa est toti Ecclesiae, & eius capiti supremo; nullo verò modo singulis Episcopis. Quia circa res civiles inuitis Principibus nihil possunt statuere, tametsi saluti fidelium expedit, dummodo non sit eorum saluti omnino necessarium. At inducere noua impedimenta matrimonij, tametsi posset esse fidelibus expediens, sed non eorum saluti omnino, ac simpliciter necessarium; ergo non est talis facultas in Episcopis. Hucusque Perez qui postea respondet ad argumenta superius posita. Et hanc sententiam ante Perez docuit Coninck de Sacram. disp. 30. dub. 1. num. 80.

5. Sed quicquid sit de his opinionibus, & dato quod opinio Sanchez, & aliorum esset probabilis, hodie certum est ex contraria consuetudine vim legis habente soli Romano Pontifici potestatem inducendi impedimenta matrimonij reseruatam esse. Et ita rectè obseruat Casp. ensis in cursu Theolog. tom. 2. tract. 26. disp. 9. sect. 1. num. 7. Rayman lib. 5. tract. 10. part. 4. c. 1. num. 4. Auerla de sacrament. Matrimon. quest. 9. sect. 3. Pontius lib. 6. cap. 1. n. 21. Franciscus de Lugo opus de Sacram. cap. 15. num. 12.

Sup. hoc in Ref. not. praeterita, & in eodem 3.

RESOL. LXXXIX.

An Pontifex habeat potestatem eximendi fideles ab impedimentis constitutis à Principibus Ebnicis, se in eorum Provincijs habitent.

Et si quis Iudaeus sit subditus Regis infidelis, an in illis seruandis impedimentis subiaceat eidem Regi?

Et quid est dicendum, si subditus sit Romani Pontificis, vt Romae Iudaei degentes, an ei subiaceant in statutis impedimentis in Ecclesia pro se his baptizatis? Ex part. 8. tract. 1. Refol. 77.

§. 1. Negatiuam sententiam tenet Becanus de Sacrament. Matrim. c. 49. quest. 21. Sanchez de Matrim. lib. 7. disp. 3. num. 7. Coninck de Sacram. disp. 30. dub. 1. n. 7. & Perez de Matrim. disp. 2. §. 1. sect. 5. n. 3. ubi sic ait: De Principe infideli supremo conueniunt Doctores omni tempore fuisse in eo, & in Republica libera, & esse potestatem impedimenta statuendi ex iusta causa suis infidelibus, vt notauit bene D. Thomas in 4. dist. 39. quest. 2. nica. art. 1. ad 1. Et ratio est, quia in istis Principibus est potestas ferendi leges ad tranquillitatem, & bonum Reipublicae tuendum; ergo sicut ad hanc finem possunt statuere leges circa alios contractus civiles, & possunt alios quos, v. g. prodigos, & pupillos reddere inhabiles circa alios contractus, ita etiam circa contractum matrimonij, qui est civilis, in officium comunis boni institutum possunt condere leges tam impediennes, quam illum irritantes, est enim plane eadè ratio, quia matrimonia infidelium Sacramenta non sunt, nec infideles sunt subiecti Ecclesiae, sed solis suis Principibus. Vnde fit, vt matrimonium contractum ab infidelibus contra leges à suis Principibus latus matrimonium dirimètes, nulli sit. Hinc.

2. Colligo Primo id, quod de alijs infidelibus dicitur, extendi etiam debere ad Hebraeos, cum enim isti veram Republicam liberam non habeant, sed aliorum Principum gubernationi subiantur, tenentur legibus irritatis matrimonium, quas Principes infideles tulerunt, quorum domino subduntur leges enim eorum ceremoniales cessarunt, & statuta lege Moisaica

ANNAE
OMNIA
TO. III. IV. V
E. III

up. doct. in Reg. hanc